

בארץ, שאלתי את מר בגין מדוע יש למסור על בוא האניה לממשלה. מר בגין הסביר לי, כי על פי ההסכם שנחתם בין הארגון הצבאי-הלאומי לבין הממשלה הזמנית — לאחר שהאצ"ל החליט מרצונו החופשי ובהסכם עם הממשלה הזמנית, להצטרף לצבא ישראל, אם יוקם צבא עברי אחיד — יחוסל הכוח הקרבי על גודויו וימסור את נשקו לצבא. אגב, ברשות האצ"ל בצרפת היו גם שני מטוסים דרמנועים ופולגת טייסים מתנדבים מקנדה, ארצות-הברית ודרום-אפריקה. יגם המטוסים יגם הטייסים הועברו לרשות צה"ל, לאחר התפרקות האצ"ל.

★ ★ ★

"השט על הים"

קראת ישיבה של מפקדת הארגון הצבאי-הלאומי, בבית פרודי, ברחוב יהודה-הלוי בתל-אביב, שם שכנה המפקדה הראשית שלנו. אל ישיבה זו הוזמנו נציגי הממשלה, הוסיע מר ישראל גלילי, כיום חבר הכנסת מטעם אחדות-העבודה ואו סגן-שר הבטחון, ועמו מר לוי אשכול, כיום שר-האוצר ואו מנהל כללי של משרד-הבטחון.

בישיבה העלה מר בגין שלושה נושאים לסדר היום: שניים מהם היו קשורים בעניינים טכניים של המשכת העברת הגדודים של האצ"ל לצה"ל, כי כמה מהם עוד לא הועברו, בעוד שגדודים אחרים כבר פעלו במסגרת הצבא. באותם שני סעיפים נכללו גם עניינים כספיים, הקשורים בהוצאות כיבוש יפו על-ידי אצ"ל. הוסכם לאחר כיבוש יפו, כי שליש משלל יפו יועבר לצה"ל, לכיסוי הוצאות כיבוש העיר ולהחזקת חיות רמלה על-ידי גדודי האצ"ל, בהסכמת מטה צה"ל. אגב, כסף זה מעולם לא שולם. מר יצחק גרינבוים מונה כבורר ומר אשכול התחמק מבוררות.

הנושא השלישי הועלה על-ידי מר בגין בשם "השט על הים". לכשהציע את שלושת הסעיפים, הפציר מר גלילי, "אולי נתחיל מהשלישי. מה זה השט על הים?" הרגיעו מר בגין: "נגיע לכך".

ואכן הגענו. מר בגין הודיע לנציגי הממשלה, כי אניה בשם אלטונה עזבה את צרפת ושטה לחופי ישראל. הוא סיפר את תולדות האניה, כי היא נרכשה בארצות-הברית במאמצי ידיו הארגון הצבאי-הלאומי וכי היא תגיע לישראל עמוסה לוחמים ונשק רב וכי אנו מעמידים אותה לרשות צה"ל, בדיוק כפי שהעמדנו את גדודינו ואת הנשק של הארגון בישראל, לרשות ממשלת ישראל. בהתחשב עם העובדה שקיימת הפוגה, אמר מר בגין, רוצים אנו לדעת אם הממשלה מסכימה שהאניה תגיע ארצה על אף ההפוגה, או אם יש לעשות נסיון לדחות את בואה עד לגמר ההפוגה.

בתום דבריו ביקשני מר בגין למסור פרטים מלאים על כמות הנשק ואיכותו. עשיתי זאת, ואף הוספתי וסיפרתי על הסיכוי לקבל נשק נוסף מאותו מקור. ואכן, אחרי שהגענו להסכם עם הממשלה באותו עניין, שבתי לפאריס כדי לארגן משלוח שני של נשק, אותו תעביר ארצה אלטונה בהפלגה שניה.

★ ★ ★

קרימה במלוא הקיטור!

אשכול וגלילי שמעו את הגילויים בפנים מאובנים מרוב תדהמה. נשק כה רב, נשק מושיע — והאצ"ל הוא שמביאו, לא הסוכנות היהודית או ההגנה!

אם נזכור את מצבנו העגום באותו הימים, כמה שנוגע לנשק שעמד לרשותנו, וכי לא היו לנו — לדברי מר בגין — אלא 1300 רובים; כי בנגב הסתערו חיילינו בסטנים על שריוני האויב, שעה שהאויב עצמו הפגזים בתותחים כבדים מרחוק — כי אז אפשר להבין מה גדול היה ערכו של משלוח הנשק באלטונה.

מר גלילי הודיע שיעביר את העניין לידיעת שר הבטחון ויתן לנו את תשובת הממשלה למחרת היום. ואמנם, ניתנה התשובה במועד המובטח: יש להביא את האניה, למרות ההפוגה. עם תשובה כזאת בדינו, ניסונו שוב להתקשר עם האניה; ואמנם, בהתקשרה לחופי הארץ, הצלחנו להתקשר עמה והעברנו הוראה לקבניטה: Full speed ahead! (קדימה במלוא הקיטור!). הקבניטה היה מנרו פיין, יהודי ששירת כמפקד אנית מלחמה אמריקאית. בפגישות נוספות, בין נציגי המפקדה מר יעקב מרידור ועמיחי ("גידו") פגליו, קצין המבצעים של האצ"ל, לבין נציגי משרד הבטחון, טכמו גם הפרטים הטכניים הקשורים בבואה של אלטונה. הוחלט, בין השאר, כי האניה תגיע לכפר ויתקין, שם יורדו אנשי אצ"ל והפלימה את המיטען, בסירות קטנות שיוכנו מראש. הוחלט גם כי ייבנה מזח קטן, כי למרות שאלטונה היתה אניית-נחיתה היכולה להגיע קרוב מאד לחוף, יהיה קל

נראה ח"כ אריה בן-אליעזר מסייעת חרות, שהוא אחד מסגני-יושב-ראש הכנסת, מנהל את הישיבה, כשדודו בן-גוריון יושב ליד שולחן המושב לה, מימין. בויכוח שפרץ בשבוע שעבר, הטיח בן-אליעזר אל בניג: "רצחת את אנשי אלטונה!"

יותר לפרוק את מטענה על מזח במים עמוקים יותר. נקודה שניה שדובר עליה באותן פגישות, היתה צורת חלוקת הנשק. סוכם כי הנשק כולו יעמוד לרשות צה"ל, פרט ל-20% ממנו אשר יועבר לירושלים. אצ"ל ירושלים היה עצמאי ובלתי-תלוי בצה"ל, כי צה"ל לא היה קיים כלל בירושלים. בימים ההם עדיין התקיימו חטיבות ההגנה, האצ"ל הלחי: כיחידות נפרדות, בהתאם למדיניות ממשלת ישראל הזמנית אשר לא הכלילה את ירושלים בגבולות המדינה. על כן גם שמרו על מסגרת ההגנה בירושלים, ולא יהיו את יחידותיה כיחידות צה"ל, כדי להוכיח לאומות-המאוחדות שאין בכוחת ממשלת ישראל לספח את ירושלים למדינת ישראל, עקב חללית האו"ם על מעמדה הבינלאומי של העיר.

זאת ועוד. כשראש הממשלה או דוברים אחרים של הממשלה היו מדברים על ירושלים, היו מציינים אותה כשטח הכבוש בידי כוחות עבריים, לא כשטח ישראלי או כשטח כיבוש של כוחות ממשלת ישראל.

★ ★ ★

ביג'ו מושך ידיו

כל היה ברור ומוסכם, שעה שאלטונה הפליגה במלוא הקיטור מזרחה, ואו, יום אחד בלבד לפני בוא האניה, החליט כנראה מר בגין-גוריון לשנות את דעתו. מר גלילי פנה למר בגין, הודיע לו שממשלת ישראל לא תשתף פעולה בהורדת הנשק ולא תעמיד סירות או אנשים לרשות האחראים על פריקת המטען. שום הסבר לא ניתן על שינוי פתאומי זה בעמדת הממשלה. לא נאמר כי הממשלה אוסרת את בוא האניה. לא נאמר כי הממשלה אוסרת את פריקת הנשק או הורדת החיילים ממנה. מר גלילי רק הודיע טלפונית למר בגין: "אנו מושכים את ידנו מכל עזרה בהורדת הנשק".

הגם והצטערנו שכל המעמסה הטכנית תוטל עלינו, לא התרגשנו במיוחד מכל העניין; הנחנו כי בגלל ההפוגה, החליטה הממשלה להסתלק מאחריות ובמקרה שיהיו טענות מצד האו"ם תוכל גם הפעם להטיל את האשמה על "הפורשים". ומהאשמה כזאת לא נבהלנו. לאחר מכן, כשפרשת אלטונה הפכה לפרשת דמים, כשבחוף ויתקין נפלו חיילי אצ"ל בלתי-מוזינים, וכשמי-היום בחוף תל-אביב האדמו מדם לוחמים עבריים והאניה עצמה עלתה באש, הושמעה באוני העם עיללה שפלה — כי הנשק הובא ארצה על-ידי הארגון הצבאי-הלאומי לבצע מרד.

האצ"ל, שהיה במחלת שנים כה רבות ולחם בהצלחה נגד שלטון זר שלרשותו עמדו 100 אלף חיילים, האצ"ל שהודיע ב-15 במאי 1948 באופן רשמי, בנאומו של מר בגין, כי אנו יוצאים מן המחלת וכי נכיר בממשלה הזמנית וניהפך חלק מצבא אחיד — לו היו לאותו ארגון צבאי-לאומי מטרות של מידה, האם היינו:

- שולחים את אנשינו לצבא על גודויהם?
- מוסרים את כל נשקנו לידי הצבא?
- מעבירים את התעשייה הצבאית שלנו לידי הצבא?
- מודיעים לממשלה מראש על בוא אלטונה?
- מוסרים פרטים מדויקים על מספר האנשים, כמות הנשק ואיכותו, המגיעים באניה?
- מסכימים לתוכנית הקובעת את מקום בוא האניה — מכל המקומות בארץ בכפר ויתקין, כפר מפא"י מובהק — וקובעים אותו כמקום המתאים ביותר להתחלת המרד?

האם היו מר בגין, מר מרידור וכל חברי המפקדה הראשית של האצ"ל, בלחית עשרות חברי הארגון — כולם בלתי-מוזינים — הולכים לחוף כפר-ויתקין לפגוש את האניה לאור-היום? הכן נוהגים אנשי מחתרת מובהקים?

ואם אמנם היה בתוכנית הארגון הצבאי-הלאומי למרוד בממשלת ישראל, האם לא היה מוריד את 850 הקרב ששלל סיפון אלטונה חמושים מכף רגל עד ראש בנשק שהיה באניה — גדוד שלם מוכן לקרב ואילו העובדה היא, שכל האנשים הורדו בלתי-מוזינים והועברו למחנה בנתניה, עוד לפני שמר בגין וחבריו הוקפו באופן פתאומי על-ידי כוחות צבאיים. העלילו עלינו גם כאילו התכוננו להוריד את הנשק, לאחסן אותו במחסנים סודיים עד שתבוא שעת-כיבוש לפתוח במרד. לאחסן? בשעה שבחזיתות עמדו כל בחורי ישראל — לוחמי ההגנה, לח"י והאצ"ל — בידים ריקות? ובאיה מחסנים, באיזו מחתרת? הלא כל אנשינו הועברו לצבא! וכי אין גבול לאבסורד?!

★ ★ ★

הפגזה ללא מענה

ככה, אלטונה קרבה ובאה אל חוף כפר ויתקין, בשעות הערב הורדו האנשים מעל סיפונה, והחלה פריקת הנשק. למחרת נכנס הצבא לפעולה, מכל עבר הופיעו יחידות צה"ל, שכיתרו לחלוטין את אנשינו. גם בים עמדה קורבנה של חיל הים. מפקד אחת היחידות של צה"ל הגיש למר בגין אולטימטום לכניעה — תוך עשר דקות. מר בגין אמר לידידיו כי קיימת איהבנה טרגית, למפקד המקומי הודיע כי הענין אינו ניתן לסידור תוך עשר דקות, וכי הוא מבקש להפגש עם מפקד הגבוה ממנו.

לבסוף, לעת ערב, נענה מר בגין להפצרות מרידור כי יעלה על האניה ויפליג עמה לתל-אביב. בספרו המרד, מספר מר בגין את השתלשלות העניינים; כיצד, ברגע שהתכחן לעלות לאניה, נפתחה אש מכל העברים. מה שקרה לאחר מכן שייך להיסטוריה, ואיש אינו חולק עליו: אלטונה הגיעה בחשיכה לחוף תל-אביב, מול רחוב פרישמן. התוף היה כבר תפוס בידי כוחות הצבא, שפתחו באש על האניה. בעזרת רמקולים הודיעה להם מפקדת האניה כי בשום אופן לא יפתחו אנשי אצ"ל באש.

ובכל זאת, נמשכה האש במשך כל שעות הבוקר. הומטרו גם פגזים על אלטונה. אחד מהם הצית אש במחסנים והיתה סכנה כי כל מטען חומר-הנפץ יתפוצץ, יהרוס את כל בתי הסביבה. רבי-החובל הורה בקור-רוחו להציף את מחסני האניה ואנשינו החלו קופצים אל תוך הים, להמלט מן התבערה. וגם אז לא פסקו היריות. מי היה האדמו מדם. יריות אלה, על אנשים השוחים בים הצלת חייהם, צולמו ביומני קולנוע והסרטים הוצגו בארצות-הברית ובצרפת. חיילים אמריקאים משוחררים, שחזו בצילומים המזעזעים, התרתחו: "אפילו היפאנים לא עשו לנו זאת!"

★ ★ ★

ללא חסינות פרלמנטרית

גוהך לרבר על תוכנית מרד של מחתרת עברית אשר הוכיחה את כשרונה את הכוח באיבי. כי האצ"ל חרת על דגלו, עוד עם התחלת מלחמתו, את החלטתו הנחושה: "מלחמת אחים — לעולם לא!" אנחנו, שידענו להבליג בשעות הקשות ביותר, בהיותנו במחלת, כשחיילינו נחטפו על-ידי אנשי ההגנה ונמסרו לידי הבולשת הבריטית; כשחיילינו נחטפו על-ידי הפלוגה המיוחדת שערכה את הסיוון והועברו למרתפי עינויים בקיבוצים — ולמרות הלחץ העצום של מפקדי אצ"ל וחייליו על מפקד הארגון הצבאי-הלאומי מר מנחם בגין להגיב בכוחות אחים על מכות, בעינויי אחים על עינויים ובהטיפות אחים על חטיפות, עמד מר בגין נגד לחץ זה וענה לחייליו: "מלחמת אחים — לעולם לא!"

מנוחת טענה מר בגין-גוריון בכנסת, על "כניעת האצ"ל", מה פרוש כניעת האצ"ל? בפני מי? וכי אנחנו אי-פעם נכנענו בפני הבריטים, או בפני הגרדום, בתיסוהר והגלייה? מר בגין-גוריון מתיימר לומר כי נכנענו כאילו בפניו הוא, וחוסלנו לאחר האולטימטום שלו. והלא אנו לא נכנענו בפני איש. הכרנו בממשלה העברית למרות בגין-גוריון, שהרי למען הקמחה נלחמנו, בשעה שבגין-גוריון וחבריו לא האמינו באפשרות הקמתה. קיבלנו ברצון, מלכתחילה, החלטות של ממשלה זו, הגם ורבות הן ההחלטות שהיו נגד רוחנו, ולדעתנו נגד האינטרסים של העם והמדינה באותם הימים. הן זאת, משום שאמרנו לעצמנו, עם התחלת המלחמה נגד המשעבד הזר: "מלחמת אחים — לעולם לא!"

בעת הויכוח בכנסת, בשבוע שעבר, כאשר הפליג מר בגין-גוריון בהכרזותיו הודוניות אודות הארגון הצבאי ואלטונה, קמתי והסתחתי בפניו: "רוצח! עוד תעמוד לדון על רצח קדושי אלטונה!" אילו הייתי משורר ומטיף, כי אז הייתי אומר: "הרצחת וגם נאמת?" לא פעם דרשנו מבגין-גוריון שיעמיד את אלטונה, קמתי וסתחתי בפניו: "רוצח! עוד תעמוד לדון על רצח קדושי אלטונה!" אילו הייתי משורר ומטיף, כי אז הייתי אומר: "הרצחת וגם נאמת?" כי להבא את פרשת אלטונה לעיבוד משפטי, אין דרך אחת — והוא התחמק. אני חוזר ומצהיר: לא אמנם תוגש נגדנו תביעה, אהיה אני — ועמי גם חברי — מוכן להסיר מעלי את החסינות הפרלמנטרית כדי לתת לאמת להיאמר — ולנצח.